

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 516/2020-71

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť Stavebného bytového družstva Bratislava IV, Polianky 9, Bratislava, IČO 00 169 731, zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Drvárom, Belinského 16, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obdo 67/2018 z 30. januára 2020 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 Cob 211/2016 z 12. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť Stavebného bytového družstva Bratislava IV o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. mája 2020 doručená ústavná sťažnosť Stavebného bytového družstva Bratislava IV (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Obdo 67/2018 z 30. januára 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Cob 211/2016 z 12. apríla 2018 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Z obsírnej, neprehľadnej i opakujúcej sa argumentácie v ústavnej sťažnosti na 66 stranách a z jej príloh na 356 stranách je zrejmé, že sťažovateľ bol v danej veci v procesnom postavení žalovaného na Okresnom súde Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“). Žalobcom bolo Správcovské bratislavské družstvo, Drobného 27, Bratislava (ďalej len „žalobca“ alebo „SBD“). V návrhu opisuje podrobne skutkové a právne dôvody, pre ktoré podľa neho došlo k zjavnému porušeniu jeho základných práv a slobôd. Nesúhlasí so závermi najvyššieho súdu v dovolacom konaní a tiež krajského súdu v odvolacom konaní a tvrdí, že skutkový stav v rámci dokazovania a hodnotenia dôkazov nebol náležite zistený.

3. Sťažovateľ poukazuje na to, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu i napadnutý rozsudok krajského súdu nerešpektujú nesporné fakty vyplývajúce z listinných dôkazov založených v súdnom spise, ktoré nevzali všeobecné súdy pri rozhodovaní do úvahy, čím nepostupovali ústavne konformným spôsobom a arbitrárne. V podobných veciach totožných sporových strán žalobcu alebo sťažovateľa ako strany žalovaného rozhodli iné senáty najvyššieho súdu opačne v prospech sťažovateľa. Pre meritórne rozhodnutie vo veci

od počiatku stačilo kvalifikované, legálne posúdenie namietaného premlčania práva súdom prvej inštancie.

4. Vo všetkých týchto súdnych konaniach na najvyššom súde súvisiacich so skončením správy v bytových domoch v roku 2001 žiadny zákon neukladal končiacemu správcovi tú povinnosť, ktorá bola zavedená až s účinnosťou od 1. júla 2004 zákonom č. 367/2004 Z. z. [(novelizáciou zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“).

5. Právne relevantné je podľa sťažovateľa to, že v rozhodnom čase skončenia správy správcom pre bytové domy v roku 2001 (teda pred 1. júlom 2004) v zákone o vlastníctve bytov ani inom všeobecne záväznom právnom predpise nebola predmetom právnej úpravy povinnosť končiaceho správcu previesť zostatok majetku vlastníkov bytov a nebytových priestorov v príslušnom bytovom dome na účtoch v banke, na účet spoločenstva (ak vzniklo) alebo nového správcu, ak tento na základe zmluvy o výkone správy namiesto pôvodného správcu v dome začal vykonávať správu. SBD na základe mandátnej zmluvy ako mandatár vykonávalo namiesto sťažovateľa majúceho status mandanta komplexne správu v rozpore s § 6 a nasl. zákona o vlastníctve bytov – podľa § 566 a nasl. Obchodného zákonníka.

6. V roku 2004 došlo k masovému iniciovaniu súdnych konaní stranou žalobcov, ktoré boli založené na rovnakých listinných dôkazoch, ktoré však podľa sťažovateľa v tomto prípade neboli riadne preukázané. Okrem formálnych náležitostí (i) LV týkajúceho sa príslušného bytového domu, ii) zmluvy o výkone správy s SBD ako novým správcom a vlastníckmi bytov a nebytových priestorov v príslušnom bytovom dome, potvrdení o konečnom finančnom vyúčtovaní prostriedkov z fondu opráv ku dňu skončenia správy bolo to predovšetkým uznanie dlhu, ktorý bol aj predmetom tohto konania.

7. Uznaný dlh nespĺňa v tomto prípade požiadavky ustanovené § 558 Občianskeho zákonníka, pretože je neurčitým a nepreskúmateľným jednostranným právnym úkonom

v prospech SBD, aj keď bol vyhotovený [REDACTED], vtedajším predsedom sťažovateľa konajúceho opakovane v kolízii interesov sťažovateľa a SBD, vždy v prospech SBD.

8. Sťažovateľ opisuje podrobne priebeh konania na všeobecných súdoch od roku 2010, kde cituje aj z rozhodnutí súdu prvej inštancie, odvolacieho a dovolacieho súdu, s ktorými závermi a ich formuláciou nesúhlasí a vyslovuje na vec svoj právny názor. Spochybňuje náležitosti a nezmyselný text podanej žaloby, ktorá ako celok je nepreskúmateľná a kritizuje aj vykonanie dokazovania (prehliadanie predložených dôkazov) a tiež neobjektívnu výpoveď svedkyne nekompetentnej na vyhotovenie konečného vyúčtovania a nesúhlasí s neudržateľným názorom z produkcie konateľky pôvodnej zástupkyne sporovej strany.

9. Namieta tiež porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v súvislosti s celkovou dĺžkou konania na súde prvej inštancie, jeho neefektívnym a nehospodárnym konaním.

10. Najvyšší súd formálne v odôvodnení svojho uznesenia síce interpretoval § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) perfektne, ale ustanovenie aplikoval nesprávne a nedôsledne. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým sa bez ďalšieho stotožnil s nedostatočným odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, navrhovateľ musí klasifikovať za neprípustné a v konečnom dôsledku aj arbitrárne, svojvoľné, bez logického záveru, čím bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces zo strany všeobecných súdov.

11. Z hľadiska ústavnoprávneho sťažovateľ namieta, že v dovolacom konaní najvyšší súd neposúdil procesný postup najmä odvolacieho súdu spôsobom súladným s platnou právnou úpravou v rozhodnom čase a v intenciách platnej právnej úpravy v Civilnom sporovom poriadku, platnej v rozhodnom období a majúcej aj účinky podľa § 470 ods. 1 CSP. Tiež namieta nerešpektovanie § 101 Občianskeho súdneho poriadku sporovou stranou,

ktorá nepreukázala ňou produkovaných neobjektívnych tvrdení o údajnej existencii nebytových priestorov v dome, toto tvrdenie nepreukázala žiadnym dôkazom.

12. Do pozornosti ústavného súdu dáva sťažovateľ zistenia znaleckej organizácie publikované na s. 10 napadnutého rozsudku krajského súdu a namieta extrémny nesúlad právnych záverov všeobecného súdu s vykonaným dokazovaním skutkovými a právnymi zisteniami.

13. Odvolací súd mal obligatórne nariadiť aj odvolacie pojednávanie, čo neurobil napriek výslovnej písomnej požiadavke sťažovateľa, obdobne pochybil aj dovolací súd, keď bez účasti sporových strán odmietli odvolanie a dovolanie procesným postupom, čím konali v rozpore s § 384 CSP regulujúcim dokazovanie. Týmto postupom došlo k odmietnutiu spravodlivosti (*denegatio iustitiae*) a porušeniu jeho základných práv zaručených čl. 48 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy.

14. Nekompetentní autori uznania dlhu [REDACTED] a [REDACTED] protiprávne konajúci v neprospech navrhovateľa nemali nielen kompetencie, ale konali systematicky, kontinuálne a protiprávne zjavne v neprospech sťažovateľa, zistne v prospech SBD po dobu viacerých rokov pred podaním žaloby, už len samotným založením SBD. Tento fakt unikol pozornosti všeobecných súdov, prehliadali ho v dokazovaní a hodnotení dôkazov, nevyvodili zo skutkových zistení náležité právne závery.

15. Zmätočnosť uznesenia najvyššieho súdu namieta navrhovateľ najmä vo vzťahu k iným rozhodnutiam najvyššieho súdu, napr. sp. zn. 4 Cdo 22/2016, a tiež iným rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6 Co 645/2014, sp. zn. 6 Co 611/2014, ktoré rozhodli v prospech neho, ktorých dôvody boli založené najmä na rešpektovaní sťažovateľovej úspešnej námietky premlčania práva SBD v obdobných veciach a rešpektovaní § 558 Občianskeho zákonníka ustanovujúceho esenciálne náležitosti uznania dlhu. Tvrdí, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu prehliadlo evidentné premlčania práva SBD v špeciálnej dvojročnej, ako aj všeobecnej trojročnej lehote na premlčanie práva podľa § 100 a nasl.

Občianskeho zákonníka, a jeho rozhodnutie tak spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

16.. Napadnuté uznesenie neobsahuje podľa sťažovateľa ani náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP, je tak nepreskúmateľné a okrem iného aj prejavom nerešpektovania princípu nestrannosti všeobecných súdov, ktoré ho zjavne diskriminuje. Racionálne predvídať i rozhodovaciu činnosť odvolacieho súdu v právne identických (analogických) veciach totožných strán sporu pri viac-menej identickej dôkaznej situácií je tak nemožné. To isté možno povedať aj vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, ktoré je nespravodlivé, zjavne nelegitímne a neústavné.

17. Z ústavnej sťažnosti ďalej vyplýva, že 7. novembra 2018 pod sp. zn. 283 EX 178/2019 súdny exekútor JUDr. Martin. H. vydal upovedomenie o začatí exekúcie v prospech SBD ako oprávneného na základe rozsudku súdu prvej inštancie v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu (ako exekučným titulom), exekučné konanie je naďalej vedené – doteraz nie je skončené.

18. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje ústavnému súdu, aby nálezom vyslovil, že jeho „základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy“ napadnutým uznesením najvyššieho súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu porušené bolo. Súčasne požaduje, aby ústavný súd zrušil uvedené rozhodnutia a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie krajskému súdu. Súčasne sa domáha aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 12 000 € a náhrady trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

19. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

20. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

21. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

22. Ústavný súd poznamenáva, že v obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jemu porovnateľného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností a je ich potrebné posudzovať spoločne.

23. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

24. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

25. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

26. Podľa § 384 ods. 1 CSP ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám. Podľa § 384 ods. 2 odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich nevykonal súd prvej inštancie, hoci ich strana navrhla. Podľa § 384 ods. 3 odvolací súd môže doplniť dokazovanie za podmienok uvedených v § 366. (4) Aj bez návrhu môže odvolací súd vykonať dôkazy na zistenie, či sú splnené procesné podmienky.

26.1 Podľa § 558 Občianskeho zákonníka ak niekto uzná písomne, že zaplatí svoj dlh určený čo sa týka dôvodu aj výšky, predpokladá sa, že dlh v čase uznania trval. Pri premlčanom dlhu má také uznanie tento právny následok, len ak ten, kto dlh uznal, vedel o jeho premlčaní.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu a právne posúdenie vecí ústavným súdom

27. Ústavný súd preskúmal sťažnostnú argumentáciu a dospel názoru, že ústavnú sťažnosť je potrebné v celku odmietnuť [§ 56 ods. 2 písm. a) a g) zákona o ústavnom súde].

III.A K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

28. Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04). Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú.

29. Proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Cob 211/2016 z 12. apríla 2018 mohol podať sťažovateľ dovolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľ dovolanie podal, pričom uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Vadu zmätočnosti videl sťažovateľ v tom, že odvolací súd nenariadil pojednávanie vo veci (hoci o to výslovne požiadal), vec napokon rozhodol v jeho neprítomnosti. Nesúhlasil so závermi krajského súdu a tvrdil, že skutkový stav v rámci dokazovania a hodnotenia dôkazov nebol náležite zistený. Napadnutý rozsudok krajského súdu nerešpektuje nesporné fakty vyplývajúce z listinných dôkazov založených v súdnom spise, ktoré nevzal pri rozhodovaní do úvahy. Tým odvolací súd postupoval a rozhodol arbitrárne.

30. Najvyšší súd po preskúmaní naplnenia uplatneného dovolacieho dôvodu uznesením sp. zn. 2 Obdo 67/2018 z 30. januára 2020 dovolanie odmietol ako procesne neprípustné, hodnotiac, že právne závery, na ktorých svoje rozhodnutie založil odvolací súd, nemožno hodnotiť ako arbitrárne. Dospel k záveru, že nie je založený sťažovateľom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, a teda nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces zmätočnosťou alebo arbitrárnosťou odôvodnenia rozsudku. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu, pritom argumentácia uplatnená v ústavnej sťažnosti je totožná s argumentáciou uvedenou v dovolaní. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.B K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

31. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

32. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou,

ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

33. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane uvádza, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť predovšetkým vtedy, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06).

34. Podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru malo dôjsť tým, že najvyšší súd sa náležite nevysporiadal s jeho námietkami v podanom dovolaní (až na 39 stranách, pozn.), nevykonal riadne dokazovanie a nenariadil na ten účel pojednávanie, a tiež tým, že napadnuté rozhodnutie je arbitrárne, zmätočné a nepreskúmateľné.

35. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého

porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02).

36. Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súd. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prejednanie veci (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. 2. 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36). Právo na spravodlivé prejednanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08).

37. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Georgidias c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

38. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Za súčasť označeného základného práva nemožno považovať aj povinnosť súdu vykonať všetky dôkazy označené (resp. navrhnuté) účastníkom súdneho konania, pretože princíp voľného hodnotenia dôkazov v konaní pred súdmi v spojení so zásadou spravodlivého rozhodnutia veci umožňuje sudcovi vykonať len tie dôkazy, ktoré podľa jeho uváženia k takémuto rozhodnutiu vedú (m. m. III. ÚS 417/2013). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

39. Ústavný súd nie je skutkovým súdom, a preto nie je oprávnený preskúmať skutkové zistenia všeobecných súdov a spochybňovať výsledky záverov vyplývajúcich z nimi vykonaných dôkazov, a to aj za predpokladu vzniku možnosti určitých faktických pochybení v procese vykonávania a posudzovania dôkazov, pokiaľ tieto výsledky hodnotenia dôkazov a posudzovania výsledkov procesu dokazovania zodpovedajú pravidlám právnej a formálnej logiky, nie sú navzájom rozporuplné a vytvárajú celistvý rámec ako podklad na rozhodnutie (m. m. I. ÚS 230/2013). Ústavný súd v tejto súvislosti tiež pripomína, že jeho úlohou nie je pôsobiť ako tzv. štvrtá inštancia súdnictva a poskytovať ochranu pred skutkovými a/alebo právnymi omylmi všeobecných súdov. Výklad a aplikácia zákonov patrí do právomoci všeobecných súdov, a pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu do neho zasahovať.

40. Napokon ústavný súd zdôrazňuje, že jeho úlohou nie je posudzovanie právnej perfektnosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a z týchto

aspektov jeho „vylepšovanie“, ale posúdenie jeho ústavnej udržateľnosti (m. m. IV. ÚS 325/08, III. ÚS 462/2012).

41. Ústavný súd aj vo svojej ustálenej judikatúre zdôrazňuje, že odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 373/08, IV. ÚS 350/09), pretože konanie pred nimi tvoria jeden celok.

42. Na tomto mieste ústavný súd poznamenáva, že nevyhnutnosť nariadenia pojednávania je vyjadrením zásady ústnosti a bezprostrednosti konania. Táto zásada nie je však absolútna, preto nariadenie pojednávania nie je predpokladom, aby každému rozhodnutiu súdu predchádzalo pojednávanie. Tak to je v prípade, ak nie je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to nevyžaduje verejný záujem (§ 385 ods. 1 CSP a *contrário*), resp. dovolací súd v zásade rozhodne o dovolaní bez pojednávania (§ 443 CSP). Z už uvedeného teda vyplýva, že krajský súd nepotreboval nariadiť pojednávanie na zopakovanie dokazovania, pretože považoval skutkový stav za riadne preukázaný a uznanie dlhu bolo napokon v inom konaní vyhodnotené za platné, a najvyšší súd nepovažoval za potrebné procesným dokazovaním na pojednávaní zistiť obsah dovolacích dôvodov na uzavretie otázky ich dovolenosti, ktoré *prima facie* považoval za také, ktoré nenapĺňujú podmienky prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

43. Ústavný súd nezistil v časti ústavnej sťažnosti vo vzťahu k najvyššiemu súdu, že by jeho napadnutým uznesením mohlo dôjsť k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľa.

44. V tejto súvislosti je potrebné najprv uviesť, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu.

45. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 35/02). Úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („iura novit curia“). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať.

46. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu na 20 stranách konštatuje, že právne závery, na ktorých je rozhodnutie založené, nemožno hodnotiť ako arbitrárne. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnil, prečo v danom prípade nie je založený sťažovateľom tvrdený dôvod prípustnosti jeho dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, a teda že nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces zmätočnosťou alebo arbitrárnosťou odôvodnenia rozsudku krajského súdu ako súdu odvolacieho, ktoré na rozdiel od sťažovateľa ústavný súd považoval za zákonné a riadne odôvodnené. Bez toho, aby podrobne citoval z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, napr. z bodov 47 až 70, pretože jeho obsah sťažovateľ dobre pozná, konštatuje, že formulované námietky sťažovateľa nie sú spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z hľadiska namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

47. Ústavnému súdu neprináleží nahrádzať právne názory najvyššieho súdu, a pokiaľ závery najvyššieho súdu v otázke prípustnosti dovolania vzhľadom na skutkový stav nie sú zjavne svojvoľné alebo nelogické, či z iného dôvodu ústavne neudržateľné, ústavný súd nemá dôvod do právomoci najvyššieho súdu v otázke ustálenia prípustnosti dovolania na základe prítomnosti zákonom predpokladaného odvolacieho dôvodu zasahovať.

48. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľa k inej rozhodovacej praxi všeobecných súdov v obdobných veciach sťažovateľa, ústavný súd vzhľadom na svoje postavenie v okolnostiach posudzovanej veci konštatuje, že nemá ambíciu tvoriť, resp. kreovať

zjednocujúci právny názor na danú problematiku, a tým aj ustáliť výklad noriem jednoduchého práva. Právomoc poskytovať zjednocujúce stanoviská k výkladovým rozdielom obsiahnutých v jednotlivých rozhodnutiach vyšších súdnych autorít patrí najvyššiemu súdu prostredníctvom inštitútu dovolania z dôvodu podľa § 421 CSP. Dovolací súd sa k tejto námietke vyjadril jasne napr. v bode 68, keď uviedol: „Dovolací súd taktiež poukazuje na to, že rozhodnutie, na ktoré odkazuje žalovaný v dovolaní, sp. zn. 4 Cdo/22/2016. Najvyššieho súdu SR bolo rozhodnutie o dovolaní proti zmeňujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, pri ktorom procesnom postupe dovolací súd sa riadil odlišnými procesnými ustanoveniami vtedy platného procesného predpisu (§ 220, § 157 ods. 2 O. s. p., vid' ods. 26 rozhodnutia).“

49. Na základe prezentovaných záverov preto ústavný súd odmietol i túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

50. Keďže sťažovateľ sa ústavnej ochrany vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 9) nedomáhal v petite svojej ústavnej sťažnosti (bod 18), spomenul to len v odôvodnení, ústavný súd sa jeho námietkami bližšie nezaoberal, hoci je tiež nepochybne zrejmé, že súd prvej inštancie už nemohol v čase podania ústavnej sťažnosti v roku 2020 spôsobovať sťažovateľovi žiadnu ujmu.

51. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v danej veci preto stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu